
İMG
SPINNING ● WEAVING ● KNITTING ● DYEING ● PRINTING ● FINISHIN
tekstil & teknik
Mayıs/May 2000 / Sayı/Issue 184 / Fiyatı: 1.500.000
www.img.c
ekorit® & ekowire®
MADE IN TÜRKİYE
ekowire® Jakar Aksesuarları
Jaquard Accessories
ekorit® İplik Kılavuzları
Thread Guides
ekoteks
Tekstil Makina Aksesuarları San. Tic. A.Ş.
Merkez: Topkapı Maltepe Caddesi Canayakın Sitesi B Blok No. 8-9-10 Bayrampaşa/İSTANBUL
Tel: (0212) 612 70 30 pbx Fax: (0212) 567 29 21 Web: www.ekoteks.8m.com E-mail: ekoteks@ihlas.net.tr
Güney Bölge: Kenan Evren Bulvarı Güney Gelişim Sitesi D Blok No: B.100 ADANA Tel: (0322) 235 74 65 Fax: (0322) 232 50 87
Ege Bölge : 1. Sanayi Sitesi Cem İş Merkezi (Pamukbank üstü) No: 2/1 DENİZLİ Tel: (0258) 242 61 48 Fax: (0258) 264 53 81
Trakya Bölge : Barbaros Cad. No: 10/C Cerkezköy / TEKİRDAĞ Tel: (0282) 726 43 63 pbx Fax: (0282) 726 84 06

2001 İlkbahar/Yaz kumaşları

Yrd. Doç. Dr. Fatma METE
Ar. Gör. Selda Ayranpınar
Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil Bölümü

Sonuncusu 2-5 Mart tarihleri arasında düzenlenen Avrupa'nın en büyük ve önemli kumaş fuarı olan Premiere Vision'da 2001 İlkbahar-Yaz giysilik kumaş koleksiyonları ve trendleri dünyanın dört bir yanından gelen 40.000'den fazla satın alıcı ve ziyaretçiye sunuldu. Bu yazıda sözkonusu fuarda edinilen izlenimlere de dayanılarak kumaşlardaki en son gelişmeler ve yeni trendler aktarılmaya çalışılmıştır. Daha birkaç yıl öncesine kadar tekstil yüzeylerinin oluşturulmasında sadece hammadde, doku, renk, desen dekorasyon gibi kriterler rol oynarken, son yıllarda bunların yanında, kullanıcının rahatlık, konfor, kolay kullanım, sağlık ve diğer estetik beklentilerine cevap verebilecek tarzda geliştirilmiş performansların kumaşlara katılması da büyük rol oynamaya başlamıştır. 2001 İlkbahar/Yazında doğal materyallere doğru bir dönüş yaşanırken, ışıltılı, pırıltılı, yoğun dekore edilmiş kumaşlar da ön plana çıkmakta ve kumaşlara oldukça geliştirilmiş, gözle farkedilebilen veya farkedilemeyen görünüm, tutum ve kullanım performansları katılmakta, kumaşların çeşitli özellikleri geliştirilmektedir. Tüm farklı kullanım alanları için doğal lifler, coşkulu, canlı renkler, çok çeşitli dekorasyonlar, yüzeysel hareketlilik ve hafiflik, feminen bir görünüm için transparanlık, geliştirilmiş performanslar İlkbahar-Yaz 2001 sezonu kumaşlarında rastlanan davetiyelerden sadece bazıları...

1. LİFLER

2001 İlkbahar/Yaz sezonunda başta pamuk ve keten olmak üzere diğer tüm doğal lifler başarılı bir geri dönüş yapıyor, ancak bu sefer alışılmışın dışında bir takım özel yöntemler ile kumaşlara çeşitli görünüm, kullanım ve tutum performansları katılarak veya var olan performansları geliştirilerek, kumaşlar çok farklı şekillerde terbiye edilmeye başlanıyor. Doğal lifler, yapay liflerle kıyaslandığında büyük bir çıkış yapıyor ve doğal materyaller hemen hemen her tip kumaşta zemin veya dekorasyon malzemeleri olarak çeşitli şekillerde karşımıza çıkıyor. Saf pamuğa sentetik bir hava ve tutum katmak için çok çeşitli kaplama yöntemleri uygulanıyor ve daha parlak, daha kuru, daha esnek gibi farklı tutumlar kazandırılmaya çalışılıyor. Özellikle saf pamuk tek başına başı çekerken, bunun dışında, poliamid, polyester, keten ve elasten karışımlarda da çok kullanılıyor. Renkli dokumalarda saf pamuk ve pamuklu karışımlar ağırlıktayken, özellikle aktif giyimde konfor ve dayanımı arttırmak amacıyla pamuklu karışımlarda elasten çok sık kullanılıyor. Pamuğun yanında, keten ve yün de saf ve çeşitli karışımlar halinde karşımıza çıkıyor. Keten, başta pamuk olmak üzere, viskoz ve ipek ile çeşitli karışımlarda sıkça kullanılıyor. Bununla beraber klasik takım elbiselik kumaşlarda saf yün tek başına kullanılmaya devam ediliyor.

Bu sezon doğal güzelliği ve zerafetinden ötürü ipek, karışımlardan ziyade saf olarak karşımıza çıkıyor. Ancak bunun yanında ipek, farklı effektlerde ipekli kumaşlar elde etmek amacıyla pamuk ve poliamid ile karışım halinde kullanılırken, daha bir akıcılık kazandırmak için viskoz ile ve hatta bazı durumlarda konfor ve dayanım kazandırmak için de elasten ile karışım halinde de kullanılıyor. Sentetiklerden özellikle poliamid ve polyester lifleri saf ve çeşitli karışımlar halinde karşımıza çıkarken, rejenere liflerden viskoz, modal ve çeşitli asetat lifleri de yine saf ve çok çeşitli karışımlar halinde kendini gösteriyor. Sentetik liflerde görülen bir takım teknik performansları doğal liflere de taşıyabilmek amacıyla sentetikler, pamuk, keten, yün veya ipek karışımları halinde hazırlanıyor. Diğer taraftan kumaşlara daha farklı metalik bir görünüm kazandırabilmek, şekil ve form verebilmek amacıyla metalik iplikler sıkça karşımıza çıkıyor. Bunlardan başka, ikinci deri diye isimlendirilen fonksiyonel sentetik örmeler de geniş bir renk ve desen yelpazesinde her ihtiyaca cevap verebilecek tarzda sunuluyor.

Bu sezon rafya iplikler çok büyük bir çıkış yapıyor, gerek kumaş dokusunun içinde gerekse ekstra süsleme iplikleri olarak sonradan dokuya katılıyor. Çeşitli örme ve dokuma kumaş yapılarında, nakışlarda ve çok katlı kumaşlarda kumaş katları arasında çeşitli düzenlemelerde kullanılarak bu iplikler kumaşlara el yapımı (hand-made) bir özellik ve görünüm katıyor.

Diğer taraftan Premiere Vision'da bu sezon ürünlerini sergileyen kumaş üreticileri kullandıkları hammaddeler açısından ele alındıklarında sanki lifler el değiştirmiş. Saf pamuk, daha çok pamuk/PA, pamuk/PES, pamuk/elasten ve hatta pamuk/keten karışımlarını tercih eden pamuklu kumaş üreticilerinden çok, yün ve yün tipi kumaşlarla ipek üreticileri tarafından kullanılmış. Benzer durum yünlü kumaş üreticileri için de geçerli; saf yünü sürekli kumaşlarında kullanan geleneksel kumaş üreticilerinin yanında pek çok yünlü kumaş üreticisi de saf keten ve keten/viskoz, keten/pamuk veya keten/ipek gibi keten karışımlarını tercih etmiş.

2. RENKLER

Bir taraftan coşkulu, canlı renkler geri dönerken, diğer taraftan bazı geliştirilmiş baskı tekniklerinin de yardımı ile devamlı, geçişli renk görünümleri, yıkanmış, kullanılmış veya puslu efektler elde edilmeye çalışılmaktadır. Premiere Vision'un belli başlı renklerini vurgulayan aşağıda sıralanan Pantone renk numaraları PANTONE Textile Color Selector Cotton Edition'a göre verilmiştir:

12 - 0605	12 - 1404
12 - 4302	12 - 5508
13 - 0715	13 - 0905
13 - 3405	14 - 0121
14 - 0216	14 - 0636
14 - 1324	14 - 4103
15 - 0332	15 - 2215
15 - 4702	16 - 1317
16 - 1327	16 - 1361
16 - 1429	16 - 3110
16 - 4525	17 - 0510
17 - 1558	17 - 1643
17 - 2036	17 - 6219
18 - 0322	18 - 0420
18 - 1764	18 - 2120
18 - 4011	19 - 1217
19 - 1533	19 - 2014
19 - 3642	19 - 4014
19 - 4039	

3. DOKULAR

Sezonun en favori kumaşlarının başında ipek şifonlar, organze, vual ve şantuk kumaşlar gelmekte, bunların dışında saten dokular uzun atkı veya çözgü atlamalarından ötürü kumaş yüzeylerini parlatmakta, çok renkli motiflerle bezenmiş jakarlı satenler oldukça fazla dikkat çekmekte.

Hemen hemen tüm gruplarda basit örgüler göze çarparken, bunların tam tersi yüzeye bir doku ve kıpırtı katan mini fantezi dokular, sepet örgüler ve kreplere de sıkça rastlanmakta. Aktif giyim kumaşlarında yine gabardine ve poplin standart yerlerini korumakta, bunların dışında elastik ve renkli denimlere de sıkça rastlanmakta. Günlük giyimde kullanılabilecek temel kumaşlar arasında pamuk ve keten karışımı diagonaller, ipliği boyalılar, ekoseler, ipeksi satenler ve örme jarse kumaşlar başta geliyor. Denim kumaşlar farklı uygulamalarla klasik indigodan uzaklaşıyorlar. Bu uygulamalardan en tipik olanları: Pamuk/PES karışımları denime parlaklık, hafiflik ve bir hışırtı kazandırmış. Düz ve/veya kabaran boyalarla metraj baskılı denimler, nakış, pul ve payetlerle süslemeler, bordür nakış veya baskılar, parlaklık vb.

Fantazi kumaşlar 2001 yazında bolca kullanılacağa benziyor. Çok zengin desenli ipekli kumaşlar, jakarlı dokuma ve örme ipeksi krep kumaşlar, çift yüzlüler, açık ilmeli örmeler, pike örmeler bunlardan bazıları. Pamuk, keten ve bunların karışımlarında kullanılan çift çözgüler ve elasten iplikler sayesinde kumaş yüzeyine buruşuk ve farklı efektler verilmeye çalışılıyor.

Diğer taraftan Premiere Vision'da gözlemlenen birbiriyle çatışan iki farklı yaklaşım da oldukça dikkat çekiyor:

* Son derece ince pamuklu kumaşlar, tülbent tipi kumaşlar, poplinler, şifonlar, organzaler, vualler, gaze kumaşlar gibi pek çok kumaşta transparanlık, hafiflik ve düşük yoğunluk ön plana çıkıyor.

* Doğal efektlerin yakalanmaya çalışıldığı kalın, kaba yapılarda yün, keten ve pamuklu dokularda ve özellikle de sepet örgülerde ikinci bir grup oluşturuyor. Bunlara örnek olarak gofre kumaşlar, örme veya dokuma krep kumaşlar, şantuklu dokular, düzgünsüz nopeli ipliklerle dokunmuş kumaşlar sayılabilir.

4. 2001 İLKBAHAR/YAZINDA ANAHTAR TEMALAR

Premiere Vision'da sergilenen 2001 İlkbahar-Yaz kumaşlarında görülen temalar aşağıdaki ana başlıklar altında özetlenebilir:

* Doğal Elyaflar
* Canlı, Parlak Renkler
* Transparanlık ve Hafiflik
* Dökümlülük, Esnekli ve Yumuşaklık
* Çok Çeşitli Dekorasyonlar
* Yüzeysel Hareketlilik
* Zariflik ve Parlaklık
* His ve duygulara hitap
* Çok katlı bileşik kumaşlar
* Geliştirilmiş doğal ve teknik performanslar

Transparanlık ve Hafiflik (Transparency & Lightness)

Özellikle kadın giyimine yönelik kumaşlarda transparanlık ve hafiflik sezonun en önemli temalarından bir tanesi. Kullanılan materyalin dışında seçilen gevşek dokular, devore ve laser yakma desenlerle de kumaşlarda transparanlık yakalanmaya çalışılmış. Bu temaya yönelik tipik birer dokuma ve örme kumaş örnekleri Şekil 1 ve 2'de görülmektedir.

Şekil 1: Doğal liflerden yapılmış, transparan, hafif, parlak ve oldukça seyrek dokulu bir gaze kumaş örneği

Şekil 2: Hafif, transparan, delikli çözgülü örme baskılı ve nakışlı tüller, danteller

Çok Çeşitli Dekorasyonlar

2001 sezonunun en önemli teması; dekorasyon. Kumaşlara çok yoğun ve çeşitli dekorasyonlar yapılıyor, el yapımı bir görüntü (hand-made lo-

ok) kazandırılıyor ve böylelikle kumaşlara özel, ayrı birer kişilik katılıyor. En yaygın olarak kullanılan dekorasyon yöntemleri; çeşitli nakışlar, pullar, boncuklar, payetlerle işlemeler, aplikeler, düz ve kabaran baskılar, lazerli kesmeler, büyük delikli fantezi çözgülü örmeler, kumaş yüzeyine yapılan çeşitli doku efektleri, 3D efektler, rafya iplikler, tül veya şifon şeritlerle, ince renkli kurdelelerle süslemeler, çok katlı kumaşlar, katlar arasında çok farklı iplik ve materyallarle süslemeler vb. sayılabilir. Pek çok yerde bir veya birden fazla dekorasyon tekniğinin aynı kumaş üzerine üst üste uygulanmış. Örneğin; baskı veya dokuma ile desenlendirilmiş kumaşlar üzerine metraj ya da pano nakışla ikinci bir dekorasyon yapılmış. Şekil 3'te tül, şifon vb. kumaşlar üzerine sonradan uygulanmış tipik dekorasyon örnekleri görülüyor.

Şekil 3: Farklı zeminler üzerine aplike ve nakışla yapılmış dekorasyon örnekleri

Yüzeysel Hareketlilik(Surface Movement)

Çeşitli dokuma, örme ve/veya dekorasyon yöntemleri ile özellikle ipek, keten ve yün olmak üzere pek çok zeminde bir yüzey hareketi, kıpırtı ve üçüncü bir boyut oluşturulması ön plana çıkmış, bununla birlikte kumaşların son derece hafif olmasına özen gösterilmiş. Çeşitli görsel, tutum ve kullanım performansları ile kumaşların insanların his ve duygularına hitap edip kendilerini özel hissetmeleri hedeflenmiştir.

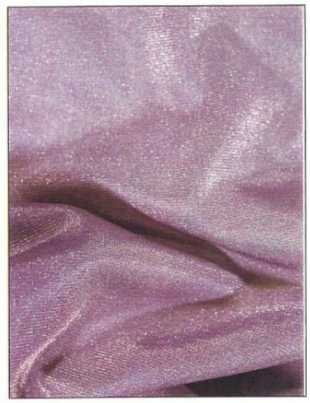
Şekil 4:Yüzeysel hareketlilik temasına uygun nakış ve aplikelerle dekorlanmış brode kumaşlar

Şekil 5: Yüzeysel hareketlilik temasına tipik bir örnek; kumaşın bir kenarı laserle yakılarak bordür şeklinde desenlendirilmiş

Zariflik ve Parlaklık (Elegance and Luminosity)

Şık ve kadınsı bir görünüm için zarif, ışıklı, aydınlık ve parlak kumaşlar yapılmış, özellikle parlaklık ipek ve ipekli karışımlarda ön plana çıkarılmış. Özellikle saten ve saten türevi dokular kullanılarak kumaş yüzeylerinde mükemmel parlaklıklar yakalanmaya çalışılmış. Şintz, kalandır veya merserizasyon işlemleri ile kumaşlara parlaklık ve yumuşaklık katılmaya çalışılmış, keten bile poliamid ile karıştırılarak ya da parlatma işlemlerine tabi tutularak güzelleştirilmeye çalışılmış. Bununla birlikte denim kumaşlara da bir miktar parlaklık, konfor ve dayanım kazandırabilmek amacıyla pamuk/polyester/elasten karışımlar sıkça kullanılmış. Böylece oldukça hafif, ince, parlak, kuru ve hışırtılı bir tutum veren denim kumaşlar elde edilmiş. Yine pek çok kumaşta olduğu gibi bu tip ince denim kumaşlarda da elasten sıkça karşımıza çıkıyor.

Şekil 6: Parlak, zarif, hafif ve bir miktar transparan bir single jarse kumaş örneği

Çok katlı kumaşlar(Compact fabrics)

Sezonun en önemli kumaş yapılarından bir tanesi de çok katlı kumaşlardır. Her biri kendine has özellikleri olan iki veya ikiden fazla materyalin çeşitli yöntemlerle birbirine tutturulması ya da bağlanmasıyla elde edilen bu kumaşlarda iki, üç veya daha fazla kumaş katları çeşitli tekniklerle birbirlerine bağlanmaktadır. Bu yapılarda kumaş katları dokuma veya örme esnasında birbirlerine bağlanabildikleri gibi, baskı, nakış, laminasyon vb. yöntemlerle de birbirlerine bağlanabilmektedirler.

Geliştirilmiş kumaş performansları

Çeşitli görünüm, performans ve tutum özellikleri katmak amacıyla, çoğunlukla gözle farkedilemeyen teknik veya doğal performanslar çok çeşitli

yöntemlerle kumaşlara uygulanmış. Bu performanslardan bir kısmı lif/iplik/kumaş oluşum aşamaları esnasında yapıya sokulurken bir kısmı da sonradan uygulanan bir takım bitim işlemleri ile kumaşa kazandırılmaya çalışılmış. Bu kimyasal ve/veya mekanik bitim işlemleri bile güncelleştirilmiş, modern teknolojinin sihriyle, lifler ve kumaşlar adeta saf, masum bir görüntüyle süslenmiştir.

Bu sezon en popüler kumaş performanslarından bazıları; antibakteriyal, anti-UV, termal, klimatik, su iticilik, nefes alabilir ancak su geçirmezlik, bakım kolaylığı vb. olarak sayılabilir.

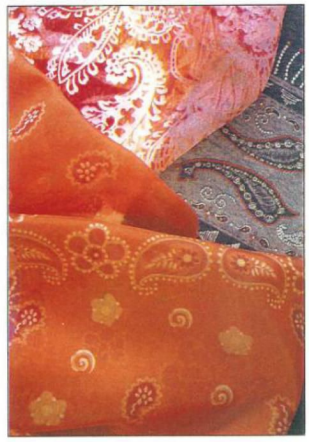

Şekil 7: Nefes alıp verme performansı olan bir PU kaplama kağıt efektli, baskılı bir dokusuz yüzey örneği

5. BASKILAR

Baskı desenleri 2001 yazında çok büyük bir önem kazanıyor. Bitkisel motifler ve özellikle de çiçekli desenler sezona güçlü bir feminen etki katarken, puslu, sulu boya efektli, büyük veya küçük boyutta her türlü çiçek desenleri parlak, canlı renklerin yanında soft renklerle de tekstil yüzeylerini süslüyor. Özellikle çok büyük floral desenler çok parlak, canlı renklerle hyper realistic bir romantik trend sergiliyor. Şal deseni çok farklı yorumlarla belirgin bir şekilde karşımıza çıkıyor. Değişik çiçek motifleri ile karışık şal deseni düzenlemeleri gerek tüm yüzeye dağılmış bir şekilde gerekse bordürler şeklinde düzenlenmiş. Diğer taraftan geometrik desenler ve özellikle de puantiye geri geliyor. Puantiyenin değişik yorumları ve özellikle de çok büyük puantiyeler dikkat çekiyor. Bunun dışında yılan derisi, kaplan derisi gibi hayvan derisi desenleri de oldukça revaçta görünüyor.

Şekil 8 ve 9'da sezonun tipik baskı desenleri görülmektedir.

Şekil 8: Bitkisel motifler ve şal deseni uygulamaları

Şekil 9: Çok büyük çiçek ve yaprak motifleri ile bezenmiş kumaşlar

Ekoseler ve çizgili kumaşlar oldukça gündemde, mini ekoselerden yine çok büyük ekoselere kadar geniş bir yelpaze sergilemekte.

Baskı desenlerinde ve diğer kumaş dekorasyonlarında genel etkilenme olarak iki ana tema göze çarpıyor; Hint ve Hipi. Nakışlarda, baskılarda, devore desenlerinde hint teması ve hipi stili motifler işlenirken, makrome, gipür, brode, püskül, pano desenli ipekler, el örmesine benzer örmeler, tüller, yıkamalı, silik, kullanılmış efektli, kumaşlar, leke şeklinde desenler, batikler vb. ürünlerde sıkça göze çarpıyor. Son yıllarda modadaki değişimler alışılmışın dışında çok farklı şekillerde ifade edilmeye başlanmıştır. Daha önceleri bu trendler; eteklerin kısalıp uzaması, giysilerin vücuda oturma derecesi ya da diğer bir deyişle dar ya da bol olması, değişik kol ve yaka formları, kuplar vb. formlarla anlatılmaya çalışılırken, günümüzde modadaki değişimler daha ziyade tekstil yüzeylerindeki değişim ve en son gelişmelerle ifade edilmeye başlanmıştır. Diğer bir deyişle son yıllarda tekstil yüzeylerindeki sezonsal değişimler, gerek hammadde ve doku, gerekse renk ve desenin yanında kumaşlara uygulanan çeşitli görsel ve kullanım performansları ile de ön plana çıkmaya başlamıştır. Tüm Avrupalı Tekstil ve Konfeksiyon sektörleri için oldukça zor bir yıl olan 1999 yılının ardından, trendlerin böylesine belirgin olması, renklerin ve fantazinin dönüşü ve iş ilişkilerinde optimistik bir havanın esmeye başlamasından ötürü 2001 İlkbahar-Yaz sezonunun sektör için oldukça hareketli olacağı tahmin edilmektedir.

TEŞEKKÜR

Yazarlar, bu makaledeki bilgilerin büyük bir çoğunluğunun edinilebilmesi için Premiere Vision kumaş fuarını ziyaret etme desteği sağlayan, Ege İhracatçı Birlikleri, Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri'ne teşekkür ederler.

KAYNAKLAR

1. Colchester, C., 1997, "The New Textiles", Thames and Hudson, England

2. Premiere Vision Journal 1-2-3-4, 2-5 Mart 2000, Fransa

3. Premiere Vision Le Salon, Mart 2000, "Codes Performances", Fransa

4. Premiere Vision Trends Broşürleri, Mart 2000, Fransa

5. Swiss Textiles, March 2000, "The 2001 Summer Trends", Textilverband Schweiz Abt. Textil+Mode Information, Switzerland

6. Trends Collezioni, Spring/Summer 2001, No: 51